

travelbook

Meksyk

Jukatan i Chiapas

travelbook

Bezdroża

ERGO
HESTIA®

Autorzy przewodnika: Ewa Pytel-Skiba, Paweł Skiba

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Aktualizacja informacji praktycznych: Anna Żukowska

Redakcja: Anna Żukowska

Skład: Joanna Białecka

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<https://bezdroza.pl/user/opinie/bemjt3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-832-2078-9

Copyright © Helion S.A., 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

travelbook

Meksyk Jukatan i Chiapas

Bezdroza

Atrakcje Jukatano i stanu Chiapas

6

Informacje praktyczne

14

Przed wyjazdem	16
Zaproszenie do podróży	16
Wybór czasu podróży	18
Formalności	18
Przelot	20
Na miejscu	21
Czas lokalny	21
Język	21
Noclegi	22
Wyżywienie	23
Sklepy i zakupy	24
Informacje A-Z	25

Spis treści

Informacje krajoznawcze

38

Krajoznawcze ABC	40
Fauna	41
Flora	42
Klimat	43
> Rafy koralowe	44
Gospodarka	46
Spoteczność	47
Rdzenna ludność	47
Religia	47
Kultura i sztuka	50
> Kalendarium historyczne	52
> Kalendarium wydarzeń	54
Tradycyjna kuchnia	56

Quintana Roo

58

★ Akumal	61
★ Bacalar	64
Cancún	67
Chacchoben	72
Chetumal	74
★ Cobá	76
Cozumel	78
Felipe Carrillo Puerto	82
Isla Contoy	84
★ Isla Holbox	86
★ Isla Mujeres	89
★ Kohunlich	93
Muyil	95
★ Playa del Carmen	96
Puerto Aventuras	98
Puerto Morelos	99
Punta Allen	100
Tihosuco i Tepich	102
★ Tulum	104

Yucatán

108

★ Chichén-Itzá	111
Okolice	117
Dzibilchaltún	119
★ Ek Balam	121
★ Izamal	123
Maní	126
Mayapán	127
★ Mérida	130
Oxkintok	136
Ruta Puuc	137
Kabáh	137
Labná	138
Sayil	138
Xlapak	139
Jaskinie Loltun	140
★ Uxmal	141
Valladolid	145

Campeche	148	Rezerваты przyrody	202
Becal	152	★ Rezerwat Biosfery Calakmul	204
★ Becán	153	Rezerwat Biosfery Ría Celestún	205
★ Calakmul	154	Rezerwat Biosfery Ría Lagartos	207
★ Campeche	156	Rezerwat Biosfery Sian Ka'an	208
Chicanná	160		
Edzná	161		
Hecelchakán	163	Parki rozrywki	210
Palizada	165	Croco Cun Zoo	212
Xpujil	166	Dolphin Discovery	213
		Selvatica – The Adventure Tribe	215
Chiapas	168	Aktun Chen Parque Natural Park	215
★ Agua Azul	172	Xcaret	216
Bonampak	174	Xel-Há	217
Chiapa de Corzo	176	Xoximilco	218
★ Kanion Sumidero	179	Xplor	219
Misol-Ha	180		
Ocosingo	181	Stownikzek polsko-hiszański	222
★ Palenque	183	Autorzy przewodnika	225
Puerto Arista	187	Bibliografia	225
San Cristóbal de las Casas	188	Indeks	226
► Cenote	194	Legenda	228
Tuxtla Gutiérrez	198		
Yaxchilán	201		

Kup książkę

Poleć książkę

Rify koralowe

W Morzu Karaibskim, wzdłuż wschodniego wybrzeża Jukatanu, rozciąga się druga co do wielkości rafa koralowa świata, zwana Wielką Rafą Majów. Charakteryzuje się wyjątkowym bogactwem flory i fauny. Pośród różnorodnych gąbek i koralowców pływają żółwie i ryby zaliczane do ponad 500 gatunków, a nurkowanie dostarcza niezapomnianych wrażeń.

Nurkowanie

Do najlepszych miejsc nurkowych na Morzu Karaibskim należą:

- > Isla Mujeres (Wyspa Kobiet, zob. s. 89) – można tu oglądać zatopione statki i rekiny śpiące w Grutas de los Tiburones Durmientes;
- > Puerto Morelos (zob. s. 99) – wspaniała rafa rozciąga się w odległości 600 m od brzegu;
- > Cozumel (zob. s. 78) – 5-kilometrowa rafa Palancar zachwyca koralowcami i „podkową” utworzoną z główek koralowych, które można podziwiać przy 70-metrowej widoczności. To jedno z najwspanialszych miejsc nurkowych na świecie.

Poza tym godne polecenia są:

- > Punta Sur – stanowisko zlokalizowane na południowym krańcu wyspy Cozumel, głębsze od większości tamtejszych miejsc nurkowych. Wzdłuż rafy ciągnie się system jaskiń i tuneli. Najbardziej znaną grotą jest Devil's Throat – dość popularna, ale niebezpieczna. Spotkamy tu rekiny, ostroboki oraz orlenie. Nurkowanie możliwe na głębokości 9–40 m, ale najciekawsze okazy znajdują się na głębokości 24 m;
- > Santa Rosa Reef – rafa rozciągająca się przy Playa Sol i Playa San Francisco. Na głębokości 18–40 m znajduje się bardzo ciekawe miejsce nurkowe, idealne dla pasjonatów podwodnej fotografii ze względu na zróżnicowane ukształtowa-

nie rafy. Zobaczymy tu wysokie kolumny koralowców ze ścianami poprzecinanyimi kanałami oraz gromady strzępielowatych, które można karmić z ręki. Santa Rosa Reef znana jest z silnych prądów, dlatego nurkowanie w dryfie jest normą;

- > Tormentos Reef – słynie z muren oraz grouperów. Jej piękno docenią zarówno zaawansowani, jak i początkujący nurkowie. Rafa rozciąga się na głębokości 10–20 m;
- > Yucab Reef – na głębokości ok. 20–25 m znajduje się ponad tysiąc formacji koralowych: zobaczymy tu liczne gatunki koralu o niezwykłych kształtach (mózgu, kaktusa), a także gąbki i skorupiaki. Wielbiciele ryb odkrywają wiele gatunków tych zwierząt. Zwiedzanie podwodnego świata wokół wyspy Cozumel można rozpocząć właśnie od tej rafy. Jest tak rozległa, że jedno zejście pod wodę na pewno nie wystarczy;
- > Banco Chinchorro – miejsce nurkowe położone na południu Jukatanu, w miejscowości Xcalak. Ten pojedynczy atol o powierzchni ponad 800 km² jest znany na całym świecie z bogactwa podwodnego życia i zatopionych okrętów.

Najlepsze miejsca do snorkelingu, czyli powierzchniowego pływania z maską i rurką, są położone wokół Isla Mujeres i wyspy Cozumel, a także naprzeciwko plaż w Puerto Morelos i Akumal – można tam podziwiać rafa, a także popływać z żółwiami.

Kup książkę

Poleć książkę

★ Bacalar

Bacalar (z języka Majów: „Tam, gdzie rodzi się niebo”) to uroczą miejscowość położoną kilkanaście kilometrów na północ od Chetumal, przy drodze nr 307 w kierunku Cancún. Kilka lat temu została wpisana na listę Pueblos Mágicos za względu na malownicze położenie i cenne zabytki. Urzekająca jest zwłaszcza tutejsza Laguna Siedmiu Kolorów.

Historia

Bacalar został założony między 415 a 435 r. n.e. przez majański lud Itzaes. W XV w. ośrodek pełnił funkcję nieformalnej stolicy księstwa Uaymil i służył za ważny port przeładunkowy dla łodzi przybywających z rejonów obecnego Hondurasu. W 1531 r.

▼ Fort San Felipe w Bacalar

CIEKAWOSTKA

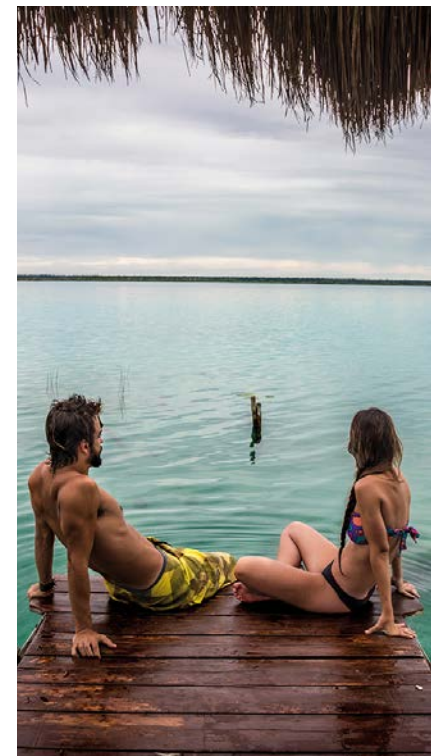
Pueblos Mágicos de México

Lista „Magiczne Miejsca”, sporządzona w 2001 r. przez Ministerstwo Turystyki, obejmuje ponad 100 obiektów o doniosłym znaczeniu historycznym, kulturowym bądź turystycznym. Kilka z nich znajduje się na Jukatanie, a także w stanie Chiapas. Są to m.in.: Bacalar, Chiapa de Corzo, Comitán, Isla Mujeres, Izamal, Palenque, Palizada, San Cristóbal de las Casas, Tulum oraz Valladolid.

do Bacalar dotarł konkwistador Alonso Davila, który przyłączył te tereny do Korony Hiszpańskiej i założył tu osadę.

Z czasem Bacalar stał się ważnym portem hiszpańskim na szlaku morskim do Gwatemali i Hondurasu, a tym samym obiektem zacieklej ataków piratów i korsarzy. W odpowiedzi na te ataki w 1733 r. zbudowano fort San Felipe, który miał strzec dostępu do portu. Od tamtego czasu Bacalar zaczął się bogacić na eksporcie drewna, cukru i owoców.

Kres dobrego rozwoju położył w 1848 r. wybuch tzw. wojny kast – zbrojnego powstania Majów przeciwko meksykańskiemu rządowi. Ataki Indian skłoniły mieszkańców do opuszczenia miasta. Dopiero w 1902 r. Othón Blanco doprowadził do zawieszenia broni między Meksykanami a Majami, a Bacalar wrócił na drogę dynamicznego rozwoju. Obecnie żyje tu ponad 30 tys. mieszkańców zajmujących się przede wszystkim turystyką i rolnictwem.

▲ Wypoczynek w Bacalar

Warto zobaczyć

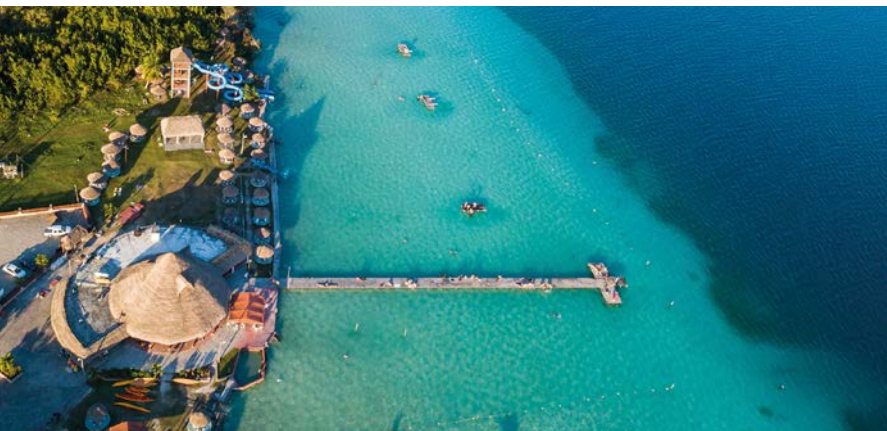
Fort San Felipe

Położony przy głównym placu miasta fort jest jedną z większych atrakcji Bacalar. Powstał w 1733 r., aby ochronić miasto przed atakami piratów i korsarzy. Fort otaczała fosa wypełniona wodą, w której obecnie kwitnie piękny ogród. W budynku działa Muzeum Historyczne przybliżające historię regionu, a także dzieje lokalnych piratów.

Niedaleko fortu znajduje się ładny barokowy kościół św. Joachima, zbudowany w XVIII w.

Fort San Felipe

- wt.–nd. 9.00–19.00
- 2 USD

▲ Laguna Bacalar, jezioro siedmiu kolorów

Laguna Siedmiu Kolorów

Jednak największą atrakcją Bacalar jest bez wątpienia Laguna de los Siete Colores. Akwen jest częścią ponad 55-kilometrowego systemu wodnego łączącego miasto z zatoką Chetumal. Laguna ma 42 km długości i 4 km szerokości. Płytke wody, o niezwykłej barwie (odcienie niebieskiego i zielonego), z prawie niewidocznymi falami, okala pas białych plaż. Na terenie laguny znajdują się ponadto trzy naturalne studnie krasowe *cenote*. Lagunę można podziwiać z pokładu łodzi – rejsy organizują liczne biura turystyczne.

Cenote Azul

Cenote Azul – o głębokości 90 m – stanowi doskonale miejsce na orzeźwienie się. W pobliskim lokalu można skosztować potraw znakomitej kuchni specjalizującej się w owocach morza i w mięsie dzikich zwierząt. Wspomniane przysmaki serwuje restauracja Cenote Azul.

Cenote Azul

- 4 km na południe od Bacalar, przy drodze nr 307 w kierunku Chetumal
- codz. 10.00–18.00
- 25 MXN

DOJAZD

Do Bacalar kursują autobusy ADO i Mayab wyruszające z Cancún, Playa del Carmen, Tulum oraz z Méridy. Jeżeli podróż rozpoczynamy w Chetumal, możemy skorzystać z autobusu lub z taksówki.

NOCLEGI

W Bacalar znajduje się kilkanaście uroczych hotelików. Jednym z nich jest **Hacienda Bacalar** (Calle 10, tel.: (983) 834 28 29, www.hotelhaciendabacalar.com; od 30 USD).

WYŻYWIENIE

Tutejsze restauracje serwują dania lokalne, łączące elementy kuchni jukatańskiej i belizeńskiej. Prawie wszędzie można zamówić *rice and beans*, czyli ryż z fasolą smażone na oleju kokosowym, a także *tamales sotobichay z chaya*. W menu na pewno nie zabraknie owoców morza i świeżych ryb. Godna polecenia jest np. restauracja **La Playita** (Costera Bacalar 112).

Cancún

Cancún jest położone na wschodnim wybrzeżu Jukatanu. Nazwa miasta pochodzi prawdopodobnie od „Kaan Kuum”, co w języku Majów oznacza „Gniazdo Węży”. Cancún upodobał sobie jako miejsce czasowe turyści doceniający zalety klimatu tropikalnego (średnia temperatura powietrza wynosi 27°C), urok turkusowych wód Morza Karaibskiego i białych, piaszczystych plaż o długości 22 km. W okolicy znajduje się też wiele dawnych miast Majów. Wszystko to sprawiło, że Cancún strąciło z piedestału Acapulco – dawniej ulubiony zakątek plażowiczów.

Historia

W czasach przedhiszpańskich Majowie korzystali z morskiej sieci handlowej łączącej Laguna de Términos z dzisiejszym Hondurasem. Aby strzec bezpieczeństwa kupców, założyli na wybrzeżu niewielkie osady. Na terytorium dzisiejszego Cancún były to El Meco i El Rey. W 1517 r. na tereny te przybył konkwistador Francisco

Hernández de Córdoba. W 1776 r. nazwa Cancún została po raz pierwszy umieszczona na mapie.

Warto zobaczyć

Współczesna historia miasta jest krótka, ponieważ decyzję w sprawie założenia w tym rejonie miejscowości wypoczynkowej podjęto dopiero w 1969 r. Wówczas mieszkało tu zaledwie 12 rodzin rybackich. W 1970 r. rozpoczęto budowę lotniska, które miało obsługiwać ruch turystyczny. W tym też roku przystąpiono do wznoszenia pierwszych hoteli i budynków w śródmieściu, w którym zamieszkał pracownicy infrastruktury turystycznej. Dziś Cancún zalicza się do największych kurortów na świecie. Nęci turystów białymi plażami, turkusowym morzem i luksusowymi hotelami. Samo miasto liczy już prawie milion mieszkańców.

Cancún podzielone jest na **pięć stref**: Isla Cancún, Zona Urbana, Puerto Juárez, Franja Ejidal oraz Alfredo V. Bonfil. Główną arterią Zona Urbana jest

▼ Panoramiczny widok na plażę Punta Norte

Av. Tulum, przy której mieszczą się liczne sklepy, w tym galeria handlowa **Plaza Las Américas**. Kilka przecznic na zachód znajdziemy **Mercado 28** – cotygodniowy targ, na którym można kupić m.in. żywność i ubrania.

Strefa archeologiczna El Rey

Strefa mieści się nieopodal Playa Delfines (Boulevard Kukulkán, 18. km). Można tu zobaczyć 43 dawne majańskie budowle, m.in. pałace, niewielką świątynię i piramidę, usytuowane wzdłuż ok. półkilometrowej drogi. Strefa była zamieszkiwana między ok. 200 a 1200 r., a czasy jej największej świetności przypadają na lata 250–600.

Muzeum Majów

Zgromadzono tu zbiory pochodzące z niemal wszystkich dawnych miast Majów (przeważają obiekty ze stanu Quintana Roo). Obok wznosi się kilka struktur – są to pozostałości po majańskim mieście San Miguelito.

Muzeum Majów

- Boulevard Kukulkán, 16,5. km
- wt.–nd. 9.00–18.00
- 4 USD

Podwodne Muzeum Sztuki

Na przybrzeżnych wodach Cancún i w okolicy Isla Mujeres znajduje się prawdziwa „peretka”, czyli Museo Subacuatico de Arte. Kilkaset rzeźb, przedstawiających w większości figury ludzkie, umieszczono na dnie morza przede wszystkim w celu zachowania zniszczonej przez turystów i huragany rafy koralowej. To niezwykle muzeum można oglądać zarówno z łodzi o przeszklonym dnie, jak i podczas nurkowania czy snorkelingu. Wycieczki w to miejsce organizuje m.in. biuro Aquaworld.

Aquaworld

- Boulevard Kukulkán, 15,3. km
- www.aqua-world.com.mx (zakładka „Musa”)
- codz. 7.00–20.00
- od 47 USD

INFORMACJA

Główny punkt informacji turystycznej znajduje się przy Palacio Municipal (Av. Tulum 5). Personel świetnie porozumiewa się po angielsku.

DOJAZD

Międzynarodowe lotnisko Cancún położone jest 22 km na południowy zachód od centrum miasta. Pod względem wielkości jest to drugi po Mexico City port lotniczy w kraju i pierwszy, jeśli wziąć pod uwagę kryterium liczby pasażerów zagranicznych.

W centrum miasta, przy skrzyżowaniu Av. Tulum z Av. Uxmal, znajduje się dworzec autobusowy ADO. Można tu dotrzeć autobusami tanich linii Mayab, które kursują z wielu innych miast.

Między hotelami położonymi w Zona Hotelera i centrum miasta kursują autobusy. Nie ma wyznaczonych przystanków, ale pojazdy zatrzymują się na życzenie pasażera. Bilet kosztuje 0,30 USD.

WYŻYWIENIE

Restauracje i kawiarnie można znaleźć na każdym rogu i w każdym centrum handlowym. Cancún oferuje zarówno kuchnię lokalną, jak i międzynarodową. Podstawą kuchni regionu są owoce morza, w menu znajdziemy również bogatą w potrawy mięsne kuchnię Majów. Warto spróbować tradycyjnego dania *Tikin-xic*, czyli ryby grillowanej na sposób majański.

AKTYWNE

Cancún – numer 1 wśród plażowiczów

- Nurkowanie i snorkeling w przejrzystej, turkusowej wodzie.
- Świetne warunki do windsurfingu i innych sportów wodnych.
- Wspaniałe pola golfowe w niezwyklej scenerii i turystyka konna.
- Bogata infrastruktura turystyczna.
- Możliwość pływania z delfinami.
- Widokowy lot helikopterem nad Cancún i Morzem Karaibskim.
- Wybrzeże Cancún z 10 pięknymi plażami: Las Perlas, Playa Linda i Playa Langosta (idealne dla osób lubiących spokojne morze) oraz Playa Tortugas, Playa Caracol, Playa Gaviota Azul (The City), Playa Chac Mool, Playa Marlin, Playa Ballenas i Playa Delfines (pozwoła turystom nacieszyć się falami).

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!
<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Kup książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Meksyk

Jukatan i Chiapas

Meksyk bez wątpienia należy do najpiękniejszych krajów na świecie. Zobaczymy tu pozostałości po wielkich cywilizacjach prekolumbijskich, zabytki kolonialne, dziewicze dżungle, głębokie kaniony, wypełnione wodą studnie krasowe cenote, rajskie plaże, rafy koralowe, wysokie fale Pacyfiku i turkusowe wody Morza Karaibskiego... To jeszcze nie wszystko, bowiem Meksyk to przede wszystkim ludzie. Indianie, Metysi czy biali mieszkańcy tego kraju zarażają wszystkich swoim optymizmem, wyrażonym niewymuszonym uśmiechem i pozytywnym nastawieniem do życia.

ebook dostępny na:

ebookpoint

Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-8322-078-9

9 788383 220789